

Miksi tulevaisuuksia kannattaa tutkia kouluissa?

Koulun tehtävä on antaa lapsille ja nuorille välineet tulevaisuuteen. Tulevaisuudesta on implisiittistä puhetta koulujen opetussuunnitelmissa ja kehittämisstrategioissa, mutta eksplisiittiset viittaukset sen opettamisesta puuttuvat lähes kokonaan. [1] On yleistä että kouluopetuksessa, esimerkiksi globaalikasvatuksen yhteydessä, tunnistetaan tulevaisuuteen vaikuttavia muutosvoimia, uhkia ja mahdollisuuksia, mutta tulevaisuudentutkimukseen pohjautuva syvällisempi tulevaisuuteen tunkeutuminen puuttuu opetuksesta yleensä kokonaan. [2]

Tulevaisuuteen tunkeutumisella tarkoitetaan tulevaisuuden hahmottamista laajemmin kuin vain menneisyyden jatkumona: on olemassa monia mahdollisia tulevaisuuksia, joista osa on todennäköisempiä kuin osa, ja joista arvoihin pohjautuen voidaan valita kaikkein halutuin tulevaisuus. Liian usein koulumaailmassa, opetushallinnossa ja ylipäättään yhteiskunnassa vallitsee käytetyn tulevaisuuden (used futures) paradigma, eli menneisyys siirretään uuteen kontekstiin ja oletetaan että tulevaisuus muodostuu samalla kaavalla ja samoista elementeistä kuin menneisyys. [3] Ei pysähdytä miettimään että tulevaisuus voisi rakentua toisinkin.

Tulevaisuus kuitenkin rakentuu nykyhetkessä tehtävistä päätöksistä. Nykyhetken päätöksiimme taas vaikuttavat [4]:

- kuvat ja käsitykset, joita meillä on tulevaisuudesta,
- uskomuksemme siitä mikä nykyisyydessä ja tulevaisuudessa on mahdollista,
- uskomuksemme siitä mikä kulloisissakin olosuhteissa on todennäköistä,
- kykymme arvioida minkälainen tulevaisuus on haluttava.

Koska tulevaisuutta rakennetaan nykyhetkessä, on äärimmäisen tärkeää, että tulemme yksilöinä tietoisemmiksi omasta ja yhteiskunnallisesta tulevaisuusajattelusta, ja sen taustalla vallitsevista arvoista, uskomuksista ja rajoitteista. Niin kauan kun emme ole näistä tietoisia, annamme jonkun toisen määrittää vallitsevan tulevaisuusdiskurssin ja sen myötä tulevaisuuden suunnan (colonized futures). [5]

Tulevaisuudentutkimusta on toistaiseksi opetettu Suomessa korkeakouluissa. Perusta kriittiselle ja vaihtoehtoja näkeväälle tulevaisuusajattelulle tulee kuitenkin luoda nuorelle jo varhaisemmassa vaiheessa. Tämän vuoksi olemme Unesco Chairissa kehittämässä suomalaisen lukio-opetukseen integroitavia tulevaisuusopetuksen kokonaisuuksia ja menetelmiä, joiden tavoitteena on tukea oppilaan tulevaisuusvalmiutta. Pilottoimme menetelmiä lukuvuoden 2017-2018 aikana yhteistyölukioidemme kanssa ja sen jälkeen tuomme niitä laajemmin hyödynnettäviksi sekä Suomessa että kansainvälisesti.

Teksti: projektipäällikkö Laura Pouru, Tulevaisuuden tutkimuskeskus

Lähteet

[1] Bateman, Debra (2012) Transforming teachers' temporalities: Futures in an Australian classroom. *Futures* 44, 14-23.

Nikula, Elina (2017) *Tule tulevaisuus - tulevaisuusopetuksen oppimateriaali*. Tulevaisuuden tutkimuskeskus. Julkaisematon.

[2] Hicks, David (2012) The future only arrives when things look dangerous: Reflections on futures education in the UK. *Futures* 44, 4-13.

[3] Bateman, Debra (2012) Transforming teachers' temporalities: Futures in an Australian classroom. *Futures* 44, 14-23.

[4] Bell, Wendell (2002) Foreword. Teoksessa *Lessons for the future: the missing dimension in education* (toim. Hicks, David), xii-xiii. Routledge-Falmer, London.

[5] Bateman, Debra (2015) Ethical dilemmas: Teaching futures in schools. *Futures* 71, 122-131.
Bateman, Debra (2012) Transforming teachers' temporalities: Futures in an Australian classroom. *Futures* 44, 14-23.